

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Første Brev til en højvelbaaren Herre. 1728

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 174. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801490560/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

DET FØRSTE BREV

Smaatterier man har kunnet finde i mine Skrifter, saa Folk har kun gjort lidt Vrøvl over dem; der er ingen der har angrebet mig for Alvor. Jeg har aldrig tvivlet paa Guds Eksistens; og den der, som Digteren siger,

ser Himlen straale klar, ser Skoven grøn af Blade,
ser Marken rig paa Korn, ser Blomsters Farver glade,
ser Kildens Bruse-vand, ser græsklædt Engens Flade,

og alligevel ikke tror at der er en Skaber eller Opretholder der staar over al den Herlighed – den Person anser jeg for at være grov, ufølsom og blottet for Sans for Sammenhængen i Naturen. Dog maa jeg ærligt indrømme at jeg for nogle Aar siden fik mine Tvivl med Hensyn til den guddommelige Aabenbaring. Jeg havde læst nogle forbudte Bøger; og da det var gaaet op for mig at det især er Evnen til fri Tænkning der adskiller os Mennesker fra Dyrene, mente jeg at det var Menneskets Pligt at undersøge de Trosbegreber vi har arvet fra vores Forfædre, at læse de forbudte Bøger og at drage alt i Tvivl. Derfor skrabede jeg til mig alt hvad jeg kunde faa fat i af forbudte Bøger. Ved at læse dem kom jeg ud i alvorlige Anfægtelser. Og jeg blev gjort endnu mere usikker af nogle judaiserende Kommentatorer som i næsten alle Profetierne indfører en Type og en Antitype. Det var nogle katolske Forfattere der fremkaldte de største Storme i mit Sind. De antaster de kanoniske Bøgers Guddommelighed for at styrke Romerkirkens Autoritet. Ateisterne og Katolikkerne gør i Virkeligheden fælles Sag; de første gaar til aabent Oprør mod Aabenbaringen, mens de sidste prøver at underminere den, saa at det forekommer mig, der i én Richard Simon ligger ti Spinoza'er skjult.

Ved ofte at læse Bøger af denne Slags kom jeg efterhaanden ind i en slem Labyrinth, som jeg dog slap ud af igen efter at have faret vild i den i nogle Aar. Hertil blev jeg især hjulpet af Abbadie's Afhandling om Kristentroens Sandhed, en herlig Bog, som med Styrke forsvarende den guddommelige Aabenbaring og nedkæmper